

Folkbildningsrådet

Dnr 118, 2011, 07
2011-05-30

Registrator
Dnr: YH 2011/498
Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145
721 05 Västerås

Remissyttrande
Förslag till en modell för att inkludera kvalifikationer utanför det offentliga utbildningssystemet i det svenska ramverket för kvalifikationer - NQF

Folkbildningsrådet redovisar här sina synpunkter på utsänt förslag.

Sammanfattning av Folkbildningsrådets synpunkter

- Folkbildningsrådet har ingått i den arbetsgrupp inom Yh-myndigheten som lagt fram förslaget till modell och ställer sig bakom det med nedanstående kompletteringar och preciseringar.
- Folkbildningsrådet förordar att folkbildningen ska ha möjlighet att ansluta utbildningar till NQF. NQF innebär enligt Folkbildningsrådets bedömning en ny möjlighet för folkbildningen att tydliggöra sin viktiga roll som alternativ utbildningsväg.. En förutsättning för en anslutning är att de värden som folkbildningen är baserad på kan inrymmas i systemet.
- Folkbildningsrådet tillstyrker att ett nationellt råd för kvalifikationer utses. Rådet ska bestå av relevanta intressenter som granskar ansökningar och ger den ansvariga myndigheten underlag inför ställningstagande. Det är folkbildningens samlade uppfattning att Folkbildningsrådet ska ingå i det nationella rådet mot bakgrund av Folkbildningsrådets roll som myndighetsorgan på folkbildningsområdet.
- Folkbildningsrådet ser behov av att det inrättas ett samordningsorgan för att hantera den interna processen inom folkbildningen inför ansökningar om anslutning till NQF. Transparens och kvalitetssäkring är viktigt både gentemot staten, övriga berörda aktörer och folkbildningens egna organisationer.

- Folkhögskolornas allmänna kurser är en alternativ parallell utbildningsväg till det offentliga formella systemet. Folkbildningsrådet anser att folkhögskolornas allmänna kurser på kollektiv basis inplaceras på samma NQF-nivå som grundskole- respektive gymnasieexamen i det offentliga skolsystemet.

- Folkbildningsrådet anser att sambandet mellan EQF/NQF och validering är viktigt att framhålla i och med att utgångspunkten för kvalifikationssystemen är att inkludera alla former av lärande, alltså även det icke-formella och det informella. Validering är en strategisk fråga för folkbildningen. Folkbildningsrådet har beslutat att tillsätta en beredningsgrupp som med start i höst ska utreda relevanta valideringsfrågor, bland annat validering i relation till NQF, och lägga förslag på hur dessa frågor bör hanteras gemensamt i folkbildningen.

Om folkbildningen och NQF

En beredningsgrupp inom Folkbildningsrådet med företrädare för Folkbildningsrådets styrelse och medlemsorganisationerna Folkbildningsförbundet, Rörelsefolk högskolornas Intresseorganisation (RIO) och SKL, har under våren haft i uppdrag att utreda frågor kring folkbildningen och NQF. Beredningsgruppens slutrapport har fastställts av Folkbildningsrådets styrelse.

Folkbildningsrådet har i tidigare yttranden till Yh-myndigheten framfört att vi ser positivt på att förslaget till svenskt nationellt ramverk (NQF), liksom EQF, baseras på principen om resultat av lärande (learning outcome) utifrån kunskaper, färdigheter och kompetens.

Kvalifikationerna ska bedömas utifrån sina kvaliteter, inte utifrån var eller hur de är förvärvade. EQF och NQF skapar därmed regelmässiga förutsättningar för att lärande i icke-formella och informella sammanhang erkänns och tas tillvara i högre utsträckning.

Folkbildningens pedagogik betonar lärande- och bildningsprocessen och utvecklingen av deltagarnas faktiska kompetenser. Ett holistiskt synsätt, demokratifokus och deltagarinflytande är centrala värden.

Folkbildningsrådet anser att en förutsättning för en anslutning av folkbildningens utbildningar till EQF/NQF är att de värden som folkbildningen är baserad på kan inrymmas i systemet. Utifrån NQF-perspektivet innebär detta en ny möjlighet för folkbildningen att tydliggöra sin viktiga roll som en alternativ utbildningsväg.

Anslutning av folkhögskolekurser och studiecirkel till NQF

I Sverige har folkbildningen och andra icke-formella utbildningsanordnare inbjudits att ansluta sina utbildningar/kvalifikationer till NQF. Folkbildningsrådet ser positivt på detta. I ett flertal europeiska länder har processen med framtagande av nationellt kvalifikationsramverk på basis av EQF hittills begränsats till att omfatta examensbevis inom det offentliga formella utbildningssystemet. I vissa länder har därtill de högre nivåerna i respektive NQF reserverats för akademiska utbildningar.

Folkbildningen har att ta ställning till om – och i så fall i vilken utsträckning – folkhögskolekurser och studiecirkelar principiellt kan/bör ansluta sig till NQF-systemet och vilka premisserna är för detta. Varje folkhögskola och studieförbund beslutar om anslutning. Förutsättningar för anslutning till NQF varierar inom folkbildningens olika verksamhetsgrenar.

Folkhögskolornas kurser

När det gäller de åtta nivåer som finns i NQF-systemet kan konstateras att folkhögskolornas utbildningar spänner över ett brett fält och genomförs på skilda nivåer, från allmän kurs på grundskolenivå till mycket avancerade eftergymnasiala specialutbildningar med höga förkunskapskrav ifråga om tidigare studier och praktik. Det innebär att folkhögskolornas nuvarande utbildningar nivåmässigt kan komma att inplaceras på de flesta stegen i NQF-skalan, sannolikt upp till och med nivå 6.

Folkhögskolornas *allmänna kurser* är en alternativ parallell utbildningsväg till det offentliga formella systemet. De allmänna kurserna genomförs på grundskole- och gymnasienivå och kan ge behörighet för högskolestudier via en egen kvotgrupp med studieomdöme som urvalsinstrument. Folkhögskolorna har rätt att utfärda grundläggande och särskild behörighet i olika ämnen i förhållande till de krav som gymnasieskolans kursplaner ställer.

I och med att de allmänna kurserna relateras till nivåerna i det offentliga skolsystemet bedömer Folkbildningsrådet att en inplacering av dem i NQF-systemet kan ske på kollektiv basis utifrån den NQF-nivå som bestäms för grundskole- respektive gymnasieexamen.

Folkhögskolorna har därtill ett stort antal långa *särskilda kurser* på olika nivåer och med olika förkunskapskrav inriktade mot specialområden, vissa med yrkesinriktning. Samordning av utbildningar inom olika ämnes-/yrkesområden finns oftast inte. Fritidsledarskolorna som har ett organiserat samarbete är ett av undantagen. Det normala är att varje skola sätter egna kursmål och gör en bestämning av nivån på respektive kurs. Detta sker utan koppling till det formella offentliga utbildningssystemet. Här är därför en eventuell koppling till NQF mer komplicerad, både principiellt och praktiskt, och kräver aktiva insatser från folkhögskolornas sida inför en eventuell anslutning.

Folkhögskolornas korta kurser är sannolikt inte aktuella för en anslutning, i vart fall inte på kort sikt.

Studieförbundens cirkelverksamhet

Det arrangeras runt 280 000 studiecirkelar årligen där runt 700 000 fysiska individer deltar. Det finns cirkelar inom ett stort antal ämnesområden. Ungefär hälften av cirkelarna är inom det estetiska området, där musikcirkelar är vanligast. Det finns också cirkelar kring språk, data, företagsekonomi o s v. Genom undersökningar av deltagare i studiecirkel

som Folkbildningsrådet genomfört är deras bakgrund och motiv för deltagande kända.

Folkbildningsrådet bedömer att det för flertalet cirklar inte är relevant att knytas till NQF-systemet på grund av dessas karaktär av fri och frivillig gemenskap med ett flertal funktioner. Men vad gäller för cirklar med t ex ett mer yrkesrelaterat innehåll, t ex inom språk, ekonomi, data, eller som leder till någon form av kompetensbevis, som jägarskola och skepparexamen?

En annan fråga när det gäller studiecirkelarna är tidsfaktorn. Det finns i dagsläget ingen fastslagen nedre gräns för vilken tidsmässig omfattning en utbildning ska ha för att över huvud taget kunna vara möjlig att relatera till NQF:s deskriptorer ifråga om kunskaper, färdigheter och kompetens. Folkbildningsrådets bedömning är att en anslutning av enstaka studiecirklar till NQF troligen inte kommer att bli aktuell så som systemet är utformat. Däremot förekommer längre studiecirkelsierier på 150-240 timmar som kan vara relevanta för inplacering.

Studieförbundens cirkelverksamhet är mer relevant i samband med validering av människors reella kompetens. Validering kan i framtiden vara en brygga till en viss kvalifikationsnivå i NQF för den enskilde individen. Det fortsatta arbetet med validering i relation till NQF bedömer Folkbildningsrådet vara en fråga av strategisk betydelse för folkbildningen att förhålla sig till.

Modell för anslutning av folkbildningens utbildningar till NQF efter intern process

Folkbildningsrådet anser att det är av central betydelse att folkbildningen samordnar sitt agerande inför ansökningar om anslutning av utbildningar till NQF. Folkbildningsrådet anser att ett *samordningsorgan* behöver inrättas inom folkbildningen som bidrar med särskild kompetens och stöd till anordnarna ifråga om anslutning till NQF.

Den interna processen i folkbildningen inför ansökan om NQF-anslutning kräver transparens och tydlighet ifråga om kvalitetssäkring gentemot staten, andra berörda aktörer och folkbildningens egna organisationer. Överläggningar mellan folkbildningens organisationer kring frågan om inrättande av ett samordningsorgan planeras.

Utbildningsanordnaren svarar för egna kostnader för ansökan om anslutning till NQF kommer enligt föreliggande förslag från Yh-myndighetens arbetsgrupp.

Folkbildningsrådet tillstyrker detta under vissa förutsättningar. Vi anser att frågan om ansökningsprocessens utformning och nivån på de egna kostnaderna för ansökan behöver utredas vidare med syftet att skapa en enkel och funktionell ansökningsmodell där ansökarens kostnader kan hållas nere. En rimlig högsta nivå för ansökarkostnader bör finnas.

Ansökningsförfarandet får inte vara så komplicerat och dyrbart att t ex ideella organisationer av ekonomiska skäl avstår från ansökan.

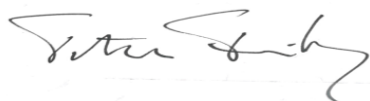
Myndigheten ska själv svara för samtliga myndighetsrelaterade kostnader i samband med ansökan.

Validering och NQF

Folkbildningsrådet anser att sambandet mellan EQF/NQF och validering är viktigt att framhålla i och med att utgångspunkten för kvalifikationssystemen är att inkludera alla former av lärande, alltså även det icke-formella och det informella. Vi delar bedömningen att en öppning av NQF gentemot t ex folkbildningen och bransutbildningar kommer att öka intresset för validering av personers reella kompetenser.

Validering är en viktig strategisk fråga för folkbildningen inför den fortsatta processen med tillämpning av ramverket. Frågan om folkbildning och validering, inklusive sambandet mellan validering och NQF, blir föremål för fortsatt folkbildningsgemensamt arbete under hösten.

För Folkbildningsrådet

Torsten Friberg
ordförande

Britten Månsson-Wallin
generalsekreterare